

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen

Miljöbyrån, S4

Beslutande

Vicelantråd

Camilla Gunell

Föredragande

Vattenbiolog

Mikael Wennström

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 91

Tillstånd för förlängning av spridningstiden för
stallgödsel hösten 2017

ÅLR 2017/8020

162 S4

Ålands Producentförbund (ÅPF) lämnade den 18 oktober 2017 en anhållan om förlängning av spridningstiden för stallgödsel fram till den 30 november 2017. ÅPF hänvisar i sin ansökan till att växtsäsongen 2017 har varit mycket speciell i olika avseenden. Det svala vädret har gjort att växtsäsongen blivit utdragen i tid och ligger cirka tio dagar efter ett normalår. Året har varit nederbördsfattig ända fram till mitten av september. Första delen av oktober har däremot varit mycket nederbördsrik vilket medfört att markerna nu är mycket blöta. ÅPF konstaterar att fram till den 18 oktober har det kommit lokalt närmare 140 mm regn och allmänt över 100 mm vilket är väsentligt mer än normalnederbörden för hela oktober som ligger på 56 mm. ÅPF framför vidare att jordhälsa är en viktig ingrediens i den hållbara livsmedelsstrategin, och att det tar ett tag innan vattnet har sjunkit så pass mycket att man inte orsakar omfattande packningsskador vid spridning av stallgödsel. ÅPF önskar en brådskande handläggning.

Landskapsregeringen reviderade i juni 2016 det s.k. nitratbeslutet i vilket bland annat användningen och spridningen av stallgödsel regleras. I det reviderade nitratbeslutet, Ålands landskapsregerings beslut (2016:41) om begränsning av utsläpp i vatten av nitrater från jordbruket, sägs att gödselmedlen ska spridas så att det inte sker någon avrinning till vatten och på ett sådant sätt att packningsskador minimeras. Vidare klargörs att gödsel inte får spridas på tjälad, snötäckt eller vattenmättad mark.

I beslutet finns bestämmelser om hur gödsel ska lagras och hur stora mängder och på vilket sätt gödsel får spridas under olika delar av året. Bland annat framgår att grundregeln är att spridning av stallgödsel på hösten inte får ske efter den 31 oktober. Landskapsregeringen kan dock, på grund av exceptionella väderleksförhållanden, bevilja en förlängning av spridningstiden med maximalt 6 veckor. Huvudsyftet med bestämmelserna om spridningstiden är att minimera avrinningen och läckaget av näringsämnen till vatten.

Miljöbyrån besökte tillsammans med ÅMHM den 23.10.2017 två av de jordbrukare som varit i kontakt med ÅPF om behovet av förlängd tid. Sammanlagt fyra olika skiften besöktes. Det konstaterades att jordarna i mer eller mindre grad var vattenmättad. På tre av de skiften som besöktes fanns områden som var helt vattenmättade eller täckta med vatten

Landskapsregeringen konstaterar att oktober har uppvisat en exceptionell vädersituation med mycket stor nederbörd under första delen av oktober. Nederbörden har varit två till tre gånger större än normalnederbörden för månaden. Därefter har det följt en kall period med lugnt väder. Detta har medfört att det finns skiften som delvis fortfarande är vattenmättade och vattentäckta där spridning av gödsel inte varit möjlig eller tillåten.

Landskapsregeringen konstaterar vidare att enligt tillgängliga långtidsprognoser förväntas betydande mängder nederbörd under den närmaste veckan. Bedömning är att jordarna delvis fortsättningsvis kommer att vara vattenmättade och att det finns risk för ytavrinning och packnings-skador. Landskapsregeringens bedömning är att en förlängning av spridningstiden kommer att ge bättre förutsättning att sprida och mylla ner gödseln på det sätt som stipuleras i nitratbeslutet.

Landskapsregeringen godkänner en förlängning av spridningstiden med två veckor till och med den 14 november 2017. Förlängningen av spridningstiden gäller på skiften där det på grund av terrängförhållanden och dålig genomsläpplighet har visat sig inte vara möjligt att genomföra spridning och nermyllning av gödseln i enlighet med nitratbeslutets bestämmelser.

Landskapsregeringen betonar vikten av att nitratbeslutets bestämmelser i övrigt följs. Dessutom poängterar landskapsregeringen att gödsel-lagringen ordnas och att gödselspridningen planeras på ett sådant sätt att nitratbeslutets bestämmelser kan hållas. Rekommendationerna i nitratbeslutet bör så långt som möjligt följas.

Beslutet tas med stöd av § 6 i Ålands landskapsregerings beslut (2016:41) om begränsning av utsläpp i vatten av nitrater från jordbruket.
